

Helsingissä 17.5.2024

HE 34/2024 vp

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain, metsästyslain 89 §:n ja kalastuslain 99 ja 108 §:n muuttamisesta

Kiitämme kuulemispyynnöstä.

Kannatamme Metsähallituksen erävalvonnasta annettuun lakiin lisättäväksi esitettyjä säännöksiä erätarkastajan käskyvallasta ja esitutinnan turvaamiseen liittyvistä toimivaltuuksista sekä erätarkastajaan kohdistuvan niskoittelun säätämistä rangaistavaksi.

Puollamme niin ikään metsästys- ja kalastuslain muuttamista valvontaviranomaisten tarkastusoikeuksien laajentamiseksi sekä metsästys- ja kalastuslainsäädäntöjen yhdenmukaistamiseksi.

Eränkäynnin yhteydessä tapahtuvien metsästys- ja kalastusrikosten osalta kiinnijäämisen riski on nykyisin liki olematon. Yhdymme näkemykseen siitä, että erätarkastajien vähäisen lukumäärän ja pinta-alaltaan suurien valvontalueiden vuoksi sekä metsästyksen, kalastuksen ja muun eränkäynnin suosion yhä kasvaessa nykyinen lainsäädäntö ei mahdollista lainsäädännön noudattamisen riittävää valvontaa. Valvontaviranomaisten toimivaltuudet eivät myöskään ole tehtävien tarkoituksen edellyttämällä tasolla.

Lain noudattamista valvovilla viranomaisilla tulee olla riittävä auktoriteetti, jotta heidän toimintansa keskiössä oleva ennaltaehkäisyyn tähtäävä pelote toteutuisi. Kun tähän asti erätarkastajilta on puuttunut oikeus antaa velvoittavia käskyjä ja kieltoja, on se mahdollistanut tietoisien lain rikkomisen ja lainsäädännön sekä viranomaisten pilkkanaan pitämisen.

Pidämme kuitenkin valitettavana, että lausuntokierroksen jälkeen hallituksen esitykseen on luonnokseen nähden tullut muutamia kriittisiä heikennyksiä. Näistä merkittävin on erätarkastajien alueellista toimivaltaa koskenut ehdotus. Hallituksen esitysluonnoksessa mukana ollut ehdotus sisälsi kohdan, jossa yksittäistä tehtävää suoritettaessa erätarkastajilla olisi ollut oikeus toimia kaupungin alueen lisäksi myös yksityisomistuksessa olevilla alueilla. Salametsästyksen ja muun laittoman metsästyksen yleisyyden merkittävin syy on valvonnan haastavuus ja häviävän pieni kiinnijäämisen riski. Kun Suomessa yli puolet metsistä on yksityisessä omistuksessa, ei voimassa oleva lainsäädäntö missään tapauksessa ole riittävä suojelemaan eläimiä lainvastaiselta toiminnalta. Mikäli valvontaviranomaisilla ei ole yksittäisessä tehtävässäkään oikeutta toimia yksityisalueilla, uhkaa tämä tehdä niistä laittoman metsästyksen ja kalastuksen turvasatamia. Katsomme, että esitysluonnoksessa ollut erätarkastajien alueellisen toimivallan lisääminen olisi tärkeää palauttaa hallituksen esitykseen. Mikäli lisäys vaatii muutoksia lain tarkoituksen määrittelyyn ja/tai ilmoitusvelvollisuutta erätarkastajan toiminnasta ja liikkumisesta maa- tai vesialueen omistajalle tai haltijalle, ovat ne tehtävissä lakiin yksinkertaisin muokkauksin.

Valvontaviranomaisten kulkuneuvojen tarkastusoikeuden poisjättäminen säännösehdoituksista metsästyslain 89 §:ssä on myös haitallinen heikennys. Tiedossa on, että autoja käytetään kielloista huolimatta apuna esimerkiksi lintujen metsästyksessä etenkin yksityisillä teillä. Kun erätarkastajien toimivallasta puuttuu yhä oikeus tarkastaa tarkastettavan henkilön yllä olevaa vaatetusta eikä heillä liioin ole oikeutta tarkastaa käytettävää kulkuneuvoa, mahdollistaa tämä saaliin tai metsästysvälineiden helpon ja nopean kätkemisen sekä myöhemmin todistusaineiston hävittämisen.

Jotta lainvastaiseen toimintaan metsästyksessä ja kalastuksessa voitaisiin tehokkaasti puuttua, vaatii se lainsäädännön terävöittämisen lisäksi erävalvonnan resurssien sekä sitä kautta myös valvontaviranomaisten määrän merkittävää lisäämistä.

Tommi Lapio
Eläinsuojeluasiantuntija
SEY Suomen eläinsuojelu

